

Vlinders in het Aostadal

Opnieuw trokken we in de zomer van 1991 naar het Aostadal in Noordwest Italië. Het werd ons derde bezoek aan dit prachtige natuurgebied met zijn rijke flora en fauna (zie ook 'Vlinders', 1989 (3) en 1990(3)).

In het gebied komen zeer veel vlinders voor. Deskundigen spreken over 1000 soorten, waarvan zo'n 150 tot de dagvlinders behoren. In het natuur-historisch museum in St Pierre, dat in een oud kasteel is gehuisvest, is onder andere een collectie van 121 dagvlindersoorten uit het Aostadal te zien.

Tijdens ons verblijf in het Aostadal hebben we verschillende bekende vlindergebieden (opnieuw) bezocht zoals Pondel, Bellon en Vetan.

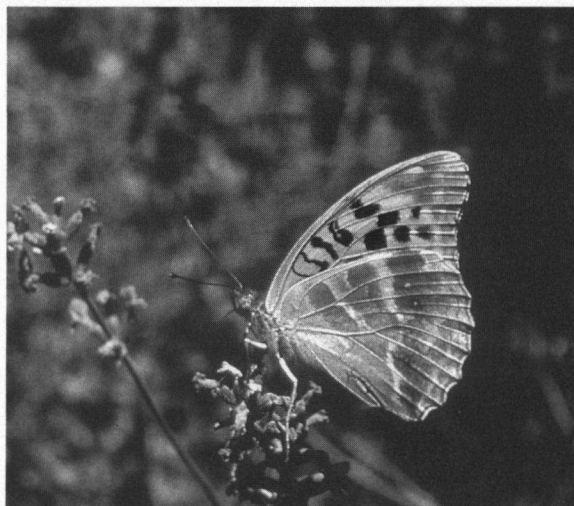
PONDEL

Pondel ligt vlak bij het Gran Paradiso natuurreservaat en bestaat uit natte en droge biotopen. In het natte gedeelte vlogen bij een waterbak zowel de Bosparemoervlinder (*Mellicta athalia*) als de Steppeparemoervlinder (*M. aurelia*). Veel vlinders lesten hun dorst bij het uit de bak wegvloeiende water, onder ander de Grote ijsvogelvlinder (*Limenitis populi*) en de Blauwe ijsvogelvlinder (*Ladoga reducta*). Ook zagen we hier twee Spaanse vlaggen (*Callimorpha dominula*), een soort die in het Aostadal maar weinig voorkomt.

In het droge biotoop van Pondel komt *Plebejus pylaon* voor. Brockmann (1985) noemt dit blauwtje de interessantste soort van het Aostadal. De enige vindplaatsen in Midden-Europa liggen in Wallis in Zwitserland en in Vintschgau en het Aostadal in Italië. Verder komt de soort ook voor in Spanje en Hongarije.

BELLON

Er wachtten ons nog meer verrassingen. Bij een parkeerplaats tussen Bellon en Ville sur Sarre ontdekten we

De Pandoravlinder - Foto: Henkjan Kievit.

een bosweg met talloze Knikkende distels, echt een luilekkerland voor vlinders. Keizermantels (*Argynnis paphia*) en vele andere soorten deden zich tussen Gouden torren tegoed aan de nectar. Ook zes exemplaren van de Pandoravlinder (*Pandoriana pandora*), een zuideuropese soort, troffen we op de distels aan. Langs hetzelfde bospad zagen we op een hooilandje ook diverse blauwtjes, onder andere het Gentiaanblauwtje (*Maculinea alcon*). Op de verspreid voorkomende Kruisbladgentianen vonden we de eitjes van dit blauwtje.

VEENLUZERNEVLINDER

Voor de Veenluzernevlinder (*Colias palaeno*) vormt het Aostadal de zuidelijkste vliegplaats. Op de vindplaats in Le Bois in de Valgrisanche waar we in 1989 zo'n 20 vlinders telde zagen we er nu geen een. Bij Vetan, waar in het verleden slechts enkele vlinders zijn waargenomen, hadden we meer geluk en ontdekten we er een. Een tweede vindplaats was nieuw, namelijk tussen La Thuille en de Kleine St. Bernard. Op ruim 2000 meter vloog deze soort hier samen met *Oeneis glacialis*.

Onze belangstelling beperkt zicht niet alleen tot vlinders. Wie er oog voor heeft kan hier veel ontdekken. Herten, zwijnen, dasen, verschillende martersoorten, gemzen en zelfs steenbokken komen in het Aostadal voor.

LITERATUUR

Faquet, M. 1989. De Aosta-vallei; een paradijs voor lepidopterologen. Phegea 17:27-30, 17:145-159, 19:39-42, 19: 113-116.
Slot, J. 1990. Vlinders in het Aostadal. Vlinders 5 (3) 88-90.
(zie verder literatuurlijst bij de vorige artikelen)

J.Slot - Doorn

Nieuw waargenomen soorten

Euchloe ausonia	Valgrisanche, Rhemes, Vetan
Pandoriana pandora	Bellon
Mellicta aurelia	Pondel
Libythea celtis	Pondel
Erebia triaria	Vens-Vertosan, Vetan
Pyronia tithonus	Quart
Cupido osiris	Avise
Plebejus pylaon	Pondel
Carterocephalus palaemon	Vens (eerste melding uit Aostadal).

In 't kort

POST

VINDEN VAN LITERATUUR

In het vorige nummer van 'Vlinders' (pag. 25) beschreef Chris van Swaay 'hoe u met behulp van de 'Bibliografie van de Nederlandse dagvlinders' artikelen over vlinders kunt vinden. Hierbij volgen enkele aanvullingen voor het opsporen van de boeken/tijdschriften.

U kunt het boek/tijdschrift bij uw Openbare Bibliotheek opzoeken. Heeft de bibliotheek het boek/tijdschrift niet, dan stuurt deze de aanvraag door naar een grote Openbare Bibliotheek in de provincie/regio. Heeft deze het ook niet dan belandt de aanvraag bij de afdeling Centrale Catalogi van de Koninklijke Bibliotheek.

U kunt echter ook direct naar de afdeling Centrale Catalogi van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag bellen. De afdeling Centrale Catalogi is verdeeld in twee secties: boeken en tijdschriften. Deze secties zijn maandag tot en met vrijdag open van 10.00 - 16.00 uur. Voor de tijdschriften belt men met de afdeling CCP/IBL, tel.: 070-3140882, voor de boeken met de afdeling CCM, tel.: 070-3140883. Het is ook mogelijk om een schriftelijke aanvraag in te dienen bij: Koninklijke Bibliotheek

Afdeling Centrale Catalogi (evt. CCP/IBL of CCM)
Postbus 90407
2509 LK Den Haag

C.A. Rövekamp (Koninklijke Bibliotheek)

VREEMDE WITJES

Het artikel over de diverse witjes in 'Vlinders' van mei 1992 trok sterk mijn aandacht. Op 24 april van dit jaar had ik namelijk een witje in de tuin gezien dat volgens de tekening op de onderkant een Klein geaderd witje moest zijn, maar dat aan de bovenkant een afwijkende tekening toonde. Dezelfde afwijking had ik een jaar eerder op 27 juli ook al in de tuin gezien (zie foto) De vlinder viel op doordat de vlucht erg 'huppelend' was, net als van de Boswitjes die wij in de Belgische Ardennen hadden zien vliegen. Alleen

fotograaf Hans Smeenk. Dit moest echter zijn: Bert Verstappen.

KWEEKMATERIAAL AANGEBODEN

Aangeboden: jonge rupsen van de Hermelijinvlinder (*Cerura vinula*) en de Pauwoogpijlstaart (*Smerinthus ocellata*) op populier, en van de Ligusterpijlstaart (*Sphinx ligustri*). Tegen verzendkosten, of ruilen tegen (inheems) kweekmateriaal.

Frans van Alebeek, Lijnbaanstraat 18, 6707 EB Wageningen, tel. 08370-84652 (werk) of 23832 (privé).

Een opvallende kleurvariatie van het Klein geaderd witje - Foto: Wim Klein Schiphorst

waren die nog wat kleiner.

Mijn 'Klein geaderd witje' bleef enkele dagen in de tuin rondfladderen.

Ik kijk nu in spanning uit naar nog meer nakomelingen.

Wim Klein Schiphorst - Heiloo

RECTIFICATIE

In het vorige nummer van 'Vlinders' stond op pagina 18 bij de foto van de Oranje bremspanner als naam van de

GEVRAAGD

Wie heeft er nog een kleine, oude vlinderverzameling voor een groep enthousiaste vlinderaars die zelf geen nieuwe verzameling willen maken. Gebruik ook voor educatieve doeleinden.

Atty van Dijk, tel. 033-944777

In 't kort

WIE WIL EEN MONITORING ROUTE OVERNEMEN?

Wie woont in de buurt van een van de volgende plekken en is bereid om vanaf volgend voorjaar wekelijks een route te lopen.

- Landgoed Loenen (Betuwe)
- Wijstgronden bij Uden
- Boswachterij St. Anthonis
- Bergerheide (Noor-Limburg)
- Oud-Alblas
- Lingebos
- Warmonderhof

Het gaat om routes die al enkele jaren gelopen worden en dus van veel belang zijn voor het monitoringonderzoek.

Voor inlichtingen:

Chris van Swaay / Kars Veling
De Vlinderstichting
Postbus 506
6700 AM Wageningen
Tel. 08370-24224

VRIJWILLIGER GEZOCHT

De Vlinderstichting is op zoek naar een vrijwilliger die wil helpen als telefonist(e)/receptionist(e) en die ook eenvoudig administratief werk wil verrichten.

Liefst iemand die voor langere tijd beschikbaar is.

De Vlinderstichting - 08370-24224

VLINDERONDERZOEK BIJ NATUURMONUMENTEN

Om de vlinderstand te behouden en te verbeteren heeft Natuurmonumenten aan De Vlinderstichting gevraagd onderzoek te doen naar de vlinders die in haar terreinen voorkomen.

In de natuurgebieden die eigendom zijn van Natuurmonumenten komen verschillende bedreigde vlindersoorten voor, zoals bijvoorbeeld het Bont dikkopje, het Spiegeldikkopje, het Gentiaanblauwtje en de Zilveren maan. Om te voorkomen dat deze soorten verder achteruit gaan, zal De

Vlinderstichting jaarlijks schattingen maken van het aantal vlinders in verschillende terreinen. Zo kan tijdig gesig-naleerd worden of het slecht gaat met een bepaalde soort. Door gerichte in-richtings- en beheersmaatregelen kan er hopelijk voor worden gezorgd dat deze vlinders behouden blijven.

Ook heeft Natuurmonumenten aan De Vlinderstichting gevraagd in een aantal gebieden de vlinders te inventariseren. Bij het opstellen van een nieuw beheersplan voor deze gebieden kan dan met de eisen die vlinders stellen rekening worden gehouden. Hierdoor zal de vlinderstand zich in een groot aantal terreinen kunnen herstellen.

Spiegeldikkopje - Tekening: Adri Karman.

Kleine ijsvogelvlinder en Bruine eikepage doen het goed

Uit de eerste formulieren van het onderzoek 'Vlinders in het Nederlandse Landschap' lijken met name twee karakteristieke dagvlinders, Kleine ijsvogelvlinder en Bruine eikepage, dit jaar goed te vliegen. Ook het Bont dikkopje is redelijk veel waargenomen. Het weer was dit voorjaar, in tegenstelling tot het vorige jaar, uitstekend. Veel zon en over het algemeen vrij hoge temperaturen. Doordat er toch regelmatig een bui viel stonden de waarden nectarplanten er goed bij.

Het Bont dikkopje is in mei op diverse plaatsen waargenomen. Rond Weert telde F. Raemakers er in ieder geval al 65 en tijdens onderzoek van De Vlinderstichting in de Kampina werden ook tientallen exemplaren waargenomen.

Van de Kleine ijsvogelvlinder zijn nog maar weinig waarnemingen binnengekomen, maar het lijkt wel of de soort op veel plaatsen te zien is. Op het mo-

gekomen (A. Bollaart-Petersen), en ook vlak over de grens bij Gendringen (P. Peeter), bij Weert (F. Raemakers) en zelfs in een tuin in Doorwerth (J. Schaffers) is de soort gezien.

(H. Reumkens) en ook uit de Achterhoek bij Zutphen is de soort in juni waargenomen.

De Kleine vuurvlinder stelt ons echt voor vraagtekens. Op bepaalde plaat-

Kleine vuurvlinder op Marjolein - Foto: Kars Veling

Kleine ijsvogelvlinder vocht drinkend op een asfaltweg - Foto: Henkjan Kievit

ment dat dit geschreven wordt (begin juli) vliegt de soort nog volop en aan het eind van het seizoen kan natuurlijk pas echt de balans worden opgemaakt. Vanuit de Westelijke Achterhoek zijn al diverse meldingen binnen-

De Bruine eikepage is door de Vlinderwerkgroep Zuid Kennemerland op een tiental plaatsen gezien in de duinen bij Haarlem (med. P. Kan). In Dwingeloo (De Vlinderstichting), bij Dorst en in de Loonse en Drunense duinen

sen wordt de soort niet of nauwelijks gezien, terwijl in mei in de Amsterdamse waterleidingduinen op een wandeling meer dan 60 exemplaren konden worden geteld (Dagvlinderwerkgroep Zuid-Kennemerland, med. M. Eggenkamp).

Kortom: er zijn weer vele vragen en u bent degene die kan helpen ze te beantwoorden. Stuur u alstublieft alle waarnemingen die u van vlinders hebt gedaan op naar De Vlinderstichting. Dan kunnen we, met gegevens uit het hele land, vragen gaan beantwoorden als: Heeft de Kleine ijsvogel zich dit jaar uitgebreid? Is de Bruine eikepage algemener dan we denken? En waar gaat het goed en waar gaat het slecht met de Kleine vuurvlinder?

Kars Veling, De Vlinderstichting

In 't kort